

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СТРОИТЕЛСТВО, ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И УСЛУГИ -
ТЕТЕВЕН**

гр.Тетевен,ул."Усин Керим"№2,тел.0678 52533, email: info-1100514@edu.mon.bg

Утвърдил:.....

Йочка Вълчева,

/Директор/

П Л А Н

ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ, АГРЕСИЯТА И НАСИЛИЕТО В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СТРОИТЕЛСТВО, ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И УСЛУГИ

**по изпълнение
на „Механизма за противодействие на училищния тормоз“
за учебната 2024/ 2025 година**

*Разработен, съгласно Заповед № РД09-611/18.05.2012 г. и Заповед № РД09 –
1932/09.12.2014 г.(изм. и доп.със Заповед № РД 09-619/13.05.2015 г,
изменен във връзка със заповед № РД09-5906/28.12.2017 на министъра на образованието
и науката*

Приет с Решение на ПС - Протокол №18 /13.09.2024 г.

ИЗМЕРЕНИЯ НА НАСИЛИЕТО МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ

Насилието между учениците в училище обхваща широк спектър от прояви. То е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на тези, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват.

Тормозът е форма на насилие, която се определя като сбор от съзнателни негативни постъпки, които са дълготрайни, насочени към един и същ ученик от страна на един ученик или група.

Проявите на тормоз в училище най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

- **Физически тормоз** - блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;
- **Вербален тормоз** - подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди;
- **Психичен тормоз** - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;
- **Социален тормоз** - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на зловни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с децата, обект на тормоз, изолиране.
- **Виртуален тормоз** - обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронна поща, Skype или Facebook; разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават; снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видео в интернет или други канали без негово съгласие, на слухове, клюки и заплахи в социалните мрежи, крадене на самоличност и др.

Според чл. 7 ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

I. ОСНОВНА ЦЕЛ:

В съответствие с ДОС за приобщаващото образование училището е длъжно да осъществява дейности по превенция на тормоза и насилието както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и координираните усилия на всички участници в образователния процес. За целта в ПГ по СЕУ се разработват и въвеждат превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза в училище

II. ОСНОВЕН ПРИНЦИП:

Основен принцип при изграждането на училищната политика за противодействие на тормоза в училище е прилагането на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда.

III. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА В ПГСЕУ – гр.Тетевен.

1. Осъзнаване и оценка на проблема.

1.1. Оценката на тормоза в училище се организира от ръководството със съдействието на **Училищния координационен съвет за справяне с насилието** в началото на всяка учебна година с цел определяне на формите и видовете тормоз, участниците в тормоза и местата, където най-често се случва.

1.2. Провежда се чрез анкета от **Училищния координационен съвет за справяне с насилието** със съдействието на класните ръководители в началото на учебната година .

1.3. Резултатите се обработват в десетдневен срок от **Училищния координационен съвет за справяне с насилието**. След обобщаване на резултатите от изследването, зам. директорът запознава педагогическия персонал на училището с оценката на проблема на Педагогически съвет.

1.4. На базата на извършената оценка се изготвя план за противодействие на училищния тормоз от **Училищния координационен съвет за справяне с насилието**, който се актуализира всяка година до края на месец октомври.

1.5. На Общо събрание се запознават всички служители в училището с разработения план и с механизма за противодействие на училищния тормоз от предложената Рамка на МОН.

2. Дейности за предотвратяване на училищния тормоз.

2.1. Дейности на ниво клас/класна стая

2.1.1. С цел създаване на пространство, в което се говори открито за тормоза:

➤ в час на класа класният ръководител запознава учениците със същността и видовете тормоз между учениците;

➤ в часа на класа всеки класен ръководител използва формите на групова работа, дискусия, решаване на казус, споделяне на опит за разясняване на проблема;

Теми за разглеждане в часа на класа, свързани приоритетно с изграждане на социални умения и съобразени с ДОС за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование и провеждани със съдействието на УКБППМН..

- Какво е насилие и тормоз и как да го разпознаваме – VIII и IX клас

- Как да реагираме при прояви на тормоз в училище – от VIII до XII клас
- Толерантността- хармония в многообразието - VIII и IX клас
- Права на детето (Конвенция за правата на детето) - VIII и IX клас
- Разрешаване на конфликти, поведение по време на конфликт - от VIII до XII клас
- Езикът на тялото – X, XI, XII клас
- Аз вземам решение - XI, XII клас
- „Насилието ражда насилие“ - ролята на семейството за превенция на тормоза и насилието - от VIII до XII клас

2.1.2. Класните ръководители провеждат разговори с родителите в индивидуални или групови срещи за това какво е тормоз, в какви форми се среща в училище и какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия, дали той се чувства унижен или заплашен. Запознават родителите с оценката на тормоза в училище и препоръките към тях.

2.1.3. Запознаване с „Етичен кодекс на училищната общност” в ПГСЕУ- гр. Тетевен. Класният ръководител, заедно с учениците изработва процедура, описваща мерките в случай на нарушаване на правилата.

2.2. Дейности на ниво училище

2.2.1. Със Заповед. на Директора на училището е създаден **Училищен координационен съвет за справяне с насилието**, който да планира, проследява и координира усилията за справяне с училищния тормоз.

Състав на училищната комисия: Председател -зам. директорът,членове – класни ръководители, отговорник общежитие, председател на УС/ ученик/

2.2.2. **Училищният координационен съвет за справяне с насилието** изготвя единен механизъм с ясно разписани отговорности, за предотвратяване и реагиране при проява на тормоз и насилие в училище.

2.2.4. Запознаване на родителите със Заповед РД09-611/11.05.2012 г. на Министъра на МОМН, с оценката на тормоза в училище и с настоящия „Механизъм за противодействие на тормоза в ПГСЕУ – гр.Тетевен.

2.2.5. Подобряване на системата на дежурство в училище и общежитието с оглед на това да бъдат обхванати местата, където при етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз.

2.2.6. Организиране и провеждане на подкрепящо обучение на педагогическия и непедагогическия персонал на тема: **„Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията, мирно решаване на конфликти”**.

2.2.7. Стимулиране на учениците да съобщават за случаи на тормоз при гарантиране на конфиденциалността.

2.3. Дейности на ниво общност

2.3.1. **Училищният координационен съвет за справяне с насилието**, съгласувано с Директора на училището осигурява реални партньорства с външни за училището организации, служби и специалисти:

- Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето”
- Общинска комисия за БППМН
- МВР – Детска педагогическа стая;
- Център за обществена подкрепа;

- Комисия за детето;

IV. ДЕЙСТВИЯ ЗА СПРАВЯНЕ С УСТАНОВЕН УЧИЛИЩЕН ТОРМОЗ В ПГСЕУ – гр.Тетевен

По-голямата част от ситуацияите на тормоз могат да бъдат овладяни от *учителите*, а някои от *самите ученици*. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. Важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между учениците. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на учениците, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват.

Ако се касае просто за „приятелска игра“ *учителят може да се намеси, за да предупреди учениците да внимават да не се наранят.*

Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз е необходимо да се предприемат следните действия.

Прекратяване на ситуация на тормоз.

Задължение на всеки учител/служител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел, като:

- В случай на физически тормоз учениците трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията;
- Важно е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение.

1. Реакции спрямо ученика, упражнил тормоз.

1.1. Когато става въпрос за **първа проява**, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи „подходът за възстановяване на щетата“. Той се прилага от класният ръководител .

- Учителят/ възпитателят със спокоен и умерен тон, както и с държанието си, показва ясно, че проблемът е в начина на поведение, а не в личността на самия ученик, и че хората правят грешки, които следва да бъдат поправени, без да се налагат наказания;
- Ключов момент във възстановяването на щетата е, че класният ръководител/ възпитателя разговаря с ученика, а ученикът сам избира и решава как ще поправи грешката си. С това негово решение трябва да се съгласи и потърпевшият от тормоза ученик;
- Класният ръководител/ възпитателя изслушва ученика, упражнил тормоза в отсъствието на потърпевшия ученик;
- След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, класният ръководител / възпитателя за определен период от време проследява поведението на учениците и дава обратна връзка;

➤ Класният ръководител/ възпитателя може да потърси съдействие от другите учители и възпитатели, които също може да подпомогнат работата на учителя/ възпитателя като наблюдават ученика във взаимоотношенията му с другите ученици и дадат насоки за действията и мерките, които учителят да предприема при необходимост.

1.2. При повтаряне на едни и същи нарушения на правилата се прилага подходът за възстановяване на щетата, уведомяване на класния ръководител и Училищният координационен съвет за справяне с насилието, като се съставя **протокол за тормоз.**

➤ Класният ръководител уведомява родителите за случилото се, както и за предприетите от училището действия за разрешаване на ситуацията;

➤ Разговорът се провежда в партньорски взаимоотношения, като се предоставя отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки;

➤ Родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и negliжирането на другия ученик от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;

➤ От разговора могат да бъдат изведени конкретни договорки кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат;

➤ Родителят подписва бланка с цел деклариране на съгласие, че е уведомен за поведението на детето си и са направени съответните препоръки за корекция на поведението;

1.3. При много сериозно ниво на тормоз – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, както на ученика-жертва, така и на ученика-извършител се уведомява МВР и Дирекция социално подпомагане – Отдел за закрила на детето.

➤ Учителят/ възпитателя/служителят, станал свидетел на подобен тормоз, ако не може да се справи сам е длъжен да потърси помощ от охраната в училището или общежитието, дежурния екип или други лица, намиращи се в района на инцидента;

➤ След прекратяване на физическия контакт между лицата, свидетелят на тормоза уведомява директора на училището и регистрира ситуацията на насилие като попълва заявка за извършване на консултативна и превантивна дейност в ситуация на насилие до **Председателя на Училищния координационен съвет за справяне с насилието**.

➤ Директорът свиква **Училищния координационен съвет за справяне с насилието** и уведомява МВР, отдела за „Закрила на детето” по местоживееене, местната комисия за БППМН и РИО .

➤ **Училищният координационен съвет за справяне с насилието** обсъжда ситуацията на свое работно заседание и съставя протокол за тормоз, уведомява класния ръководител и родителите на учениците като ги насочва към местната комисия за БППМН и полицията, ОЗД и общината по силата на координационния механизъм.

2. Реакции спрямо ученика, който е обект на тормоз

Работата с ученици, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

- Класният ръководител/ възпитателя говори с ученика, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило;
- Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;
- Класният ръководител/ възпитателя наблюдава ученика в следващите дни, за да се увери как се чувства и при необходимост отново разговаря с него.

3. Реакции спрямо наблюдателите

- Класният ръководител/ възпитателя изтъква тези, които са се намесили в защита правилата за поведение в училището. От останалите очаква да направят същото, ако се случи в бъдещето;
- Класният ръководител/ възпитателя насърчава учениците за грижа спрямо учениците, станали обект на тормоз.

V. УЧИЛИЩНА СИСТЕМА ЗА НАСОЧВАНЕ КЪМ ДРУГИ СЛУЖБИ

1. Регистриране на ситуации на тормоз.

- Създава се единен регистър за описване на ситуации на училищен тормоз. Регистърът съдържа следните реквизити: дата, участници, клас, предприети мерки, подпис;
- Всяка ситуация на тормоз се описва в заявка до **Председателя на Училищния координационен съвет за справяне с насилието** от учителя/възпитателя/служителя, който я е наблюдавал с цел проследяване развитието на случая във времето и планиране на подходяща интервенция;
- Заявката съдържа кратко описание на всяка ситуация, кога се е случила, кои са участниците и какви мерки са били предприети;
- Регистърът се съхранява при Директора;
- Класните ръководители следят вписаните в регистъра случаи и предприемат необходимите мерки за взаимодействие с учителите, възпитателите и родителите.

2. Насочване към други служби.

В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето” по местоживеене.

Като първа стъпка се уведомява директора на училището, който е задължен да уведоми съответния отдел „Закрила на детето” по местоживеене, местната комисия за БППМН, полицията и всички останали участници в мултидисциплинарния екип по силата на координационния механизъм.

В тази връзка е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на социалните работници от отдел „Закрила на детето” към Дирекция „Социално подпомагане”. Социалният работник е професионалистът, който може да проучи ситуацията, в която се намира детето, условията, при които живее, родителският капацитет и при необходимост да предприеме мерки, които да подпомогнат детето и семейството като цяло.

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО СТРОИТЕЛСТВО, ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И УСЛУГИ -
ТЕТЕВЕН**

гр.Тетевен, ул."Усин Керим"№2, тел.0678 52533, e - mail: info-1100514@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:.....
ЙОЧКА ВЪЛЧЕВА,
Директор

П Л А Н

**за работата на Училищния координационен съвет за
справяне с тормоза и насието в училище
2024/2025 учебна година**

по изпълнение на „Механизма за противодействие на училищния тормоз“
(Разработен, съгласно Заповед № РД09-611/18.05.2012 г. и Заповед № РД09 –
1932/09.12.2014 г.(изм. и доп.със Заповед № РД 09-619/13.05.2015 г,
изменен във връзка със заповед № РД09-5906/28.12.2017 на министъра на образованието
и науката)

Приет с Решение на ПС - Протокол №15 /07.09.2024 г.

Състав на на Училищния координационен съвет за справяне с тормоза в училище:

1. Председател: Детелина Конова – заместник - директор
2. Членове: Петинка Христова – ст. учител
Светла Стоева – ст. учител
Бисер Юриев – родител
Момчил Руменов – ученик от 11 б клас
Симона Бисерова – ученик от 9 б клас
Светослав Тенев – ученик от 9 б клас

ДЕЙНОСТИ:

А. На ниво клас:

1. Постигане на разбиране от децата какво точно е тормоз, до какво води това поведение и как се чувстват различните "участници".

Отг. кл. ръководители

Срок: постоянен

2. Провеждане на групова работа в часа на класа - беседи, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, с цел осъзнаване и оценка на проблема.

Отг: кл. ръководители

Срок: ЧК - постоянен.

3. Съвместно изработване и договаряне на общи правила на поведение, договаряне на процедури, в случай на нарушаване на правилата в класа. Поставяне на видно място в класната стая.

Отг: кл. ръководители

Срок: ЧК-м. 09-10. 2024 г.

4. Обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му

Отг: кл. ръководители

Срок:: постоянен

5. Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;

Отг: кл. ръководители

Срок:: постоянен

6. Създаване на условия за включване на ученика в занимания, съобразени с неговите интереси и потребности;

Отг: кл. ръководители

Срок:: постоянен

7.Индивидуална подкрепа за детето/ученика от личност, която той уважава (наставничество);

Отг: кл. ръководители
Срок:: постоянен

8.Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището

Отг: кл. ръководители
Срок:: постоянен

. Б. На ниво училище:

1. Запознаване на родителите и учениците с Механизма за противодействие на училищния тормоз.

Срок: 09 - 10. 2024 г.
Отг. зам.директора

2. Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите и участниците в процеса в часа на класа.

Срок: септември 2024 г.
Отг.: класни ръководители

3. Провеждане на изследване под формата на анонимен въпросник с учениците от 8 и 9 клас, резултатите от което се обработват в десетдневен срок от УКС.

Срок: октомври 2024 г.
Отг.:УКС и кл. Ръководители

4. Обсъждане на резултатите от изследването и актуализиране на плана на училищния координационен съвет за противодействие на училищния тормоз на заседание на Педагогическия съвет.

Срок: октомври 2024 г.
Отг. Зам. -директор

5. Анализ на проявите на училищен тормоз и наличните правила и решения за справяне с него – форми, резултати, последствия, налични и липсващи правила.

Срок: от октомври 2024 г.
до юни 2025 г.
Отг. УКС

6. Оптимизиране използването на системата за наблюдение и контрол

Срок: постоянен
Отг.: Директор

7. Актуализиране на схемата за интервенция в ситуации на тормоз.

Срок: октомври 2024 г.
Отг.: УКС

8. Запознаване на учители, ученици и родители със схема за интервенция в ситуации на тормоз.

Срок: октомври 2024 г.
Отг.: зам.- директор

9. Да се актуализира регистърът за регистриране на ситуации на тормоз в училището.

Срок: септември 2024 г.
Отг.: зам. - директор

10. Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, свързани с превенция на тормоза – отбелязване на Деня на розовата фланелка.

Срок: 02.2025 г.
Отг. Членове на УКС

11. Запознаване на децата с аспектите на насилието и начините за справяне с него – чрез лекции, беседи, дискусии в часа на класа и извънкласни дейности.

Срок: октомври 2024 г. - май 2025г.

Отг.: кл. ръководители/ възпитатели

12. Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз.

Срок: октомври 2024 г.–юни 2025г.

Отг.: кл. ръководители

13. Повишаване квалификацията на персонала за справяне в ситуации на тормоз, насилие и конфликти и работа в мултиетническа среда чрез изнесено обучение на тема „Механизми за ефективно сътрудничество между учители и родители при обучение в мултикултурен клас“

Срок: април 2025 г.

Отг. Директор

14. Взаимодействие и решаване на конфликти между ученици, учители, родители и училищно ръководство.

Срок: октомври 2024 г. –

юни 2025 г.

Отг.: УКС

15. Актуализиране на правилата и процедурите за работа с:

1.1 Дете, жертва на тормоз;

1.2 Дете, упражнило тормоз;

1.3 Деца, които помагат и подкрепят тормоза;

1.4 Децата наблюдатели.

Срок: октомври 2024 г.

Отг.: УКС

16. Актуализиране на правилата и процедурите за регистриране на ситуации на тормоз, насочване към други служби и обмен на информация с други учебни и детски заведения.

Срок: октомври 2024 г. –

юни 2025 г

Отг.: УКС

17. На видеостената по време на голямото междучасие в предварително обявени дни да тече информация във връзка с превенция на агресията и насилието в училището.

Срок: постоянен

Отг. УС

Съгласно Чл. 53. (1) от Наредба за приобщаващо образование, за всички предприети дейности с учениците за преодоляване на проблемното им поведение и за справяне със затрудненията им с приобщаването в образователната и училищната среда, с участието в дейността на институцията и с поведенческите им прояви, се изисква информираното съгласие на родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, освен в случаите когато родителят/представителят на детето/лицето, което полага грижи за

детето, се явява заплаха за живота и здравето на детето/ученика.

(2) При отказ от страна на родителя/представителя на детето/лицето, което полага грижи за детето, да изрази съгласие или да окаже съдействие за реализиране на дейностите за преодоляване на проблемното поведение на ученика и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователната и училищната среда, с участието в дейността на институцията и с поведенческите прояви, или когато родителят/представителят на детето/лицето, което полага грижи за детето, се явява заплаха за живота и здравето на детето/ученика, директорът на съответната институция в системата на предучилищното и училищното образование писмено уведомява отдела.

